

باسمه تعالی

اداره کل آموزش و پرورش استان خوزستان
آزمون پیش‌نوبت درس فارسی (۳) نوبت صبح

مهر آموزشگاه	زمان امتحان	مشخصات آزمون	مشخصات دانش آموز
	ساعت آزمون:	درس: فارسی (۳)	نام:
	تاریخ: شنبه ۱۸/۰۹/۱۴۰۲	رشته: تمام رشته‌ها	نام خانوادگی:
	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه	پایه: دوازدهم	شماره کارت:

ردیف	الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)	شمارک
۱	با توجه به عبارت و ابیات زیر، معانی واژگان مشخص را بنویسید. (۱-۱) تخم خرمایی به تربیتش نخل <u>باسق</u> گشته. (۲-۱) ناله مرغ اسیر این همه بهر وطن است <u>مسلک</u> مرغ گرفتار قفس همچو من است مسلک (.....). (۳-۱) <u>وجه</u> خدا اگر شودت منظر نظر زین پس شکی نماند که صاحب‌نظر شوی <u>وجه</u> (.....).	./۲۵ ./۲۵ ./۲۵
۲	معادل معنایی کدام گزینه در ابیات زیر نیامده است؟ گفت: «از بهر غرامت، جامه‌ات بیرون کنم» بی‌گاه شد، بی‌گاه شد، خورشید اندر چاه شد شفیع مطاع نبی کریم الف) فرمانروا ☐ ب) دعای خیر ☐ ج) بی‌بهره شدن ☐ د) تاوان ☐ گفت: «پوسیده است، جز نقشی ز پود و تار نیست» خیزید ای خوش‌طالعان، وقت طلوع ماه شد	./۲۵
۳	در ابیات و جملات زیر، سه واژه از نظر املائی نادرست است؛ فقط آن‌ها را مشخص کنید. (۱-۳) تو حکیمی، تو عظیمی، تو کریمی، تو رحیمی تو نمایندهٔ فضلی، تو سزاوار سنایی (۲-۳) چه نیکو گفت با جمشید دستور که با نادان نه شیون باد و نه صور (۳-۳) یکی از صاحب‌دلان سر به جیب مراقبت فروبرده بود و در بهر مکاشفت مستغرق شده.	./۷۵
۴	در میان گروه‌های اسمی زیر، سه واژه از نظر املائی نادرست است؛ آن‌ها را اصلاح کنید. فاحش و از حد درگذرنده - ازدهای گرز - تاینر قدس - ثواب و مصلحت - مستمع و شنونده - اسیر بحثی	./۷۵
۵	با توجه به بیت و عبارت زیر، واژه‌های درست املائی درون کمانک را انتخاب کنید. - نشاط (غربت ☐ قربت ☐) از دل کی برد حب وطن بیرون؟ به تخت مصرم اما جای در بیت‌الحنن دارم - پشت سر نیروهای ما، ارتفاعات موسوم به «کله‌قندی» بود که دشمن با استقرار (صلاح ☐ سیلاح ☐)‌های زیادی قلّه را در دست داشت.	./۵
۶	در مصراع نخست بیت «از سیم به سر یکی کله‌خود ز آهن به میان یکی کمر بند»، کدام جزء جمله حذف شد؟ نوع حذف را بنویسید.	./۵
۷	توجه به بیت زیر به پرسش‌ها، پاسخ دهید. «گر در سرت هوای وصال است حافظا باید که خاک درگه اهل هنر شوی» (۱-۷) ضمیر پیوسته «ت» در مصراع نخست با ضمیر متصل «م» در بیت زیر، نقش دستوری یکسان دارد. «با محتسبم عیب مگویند که او نیز پیوسته چو ما در طلب عیش مدام است» درست ☐ نادرست ☐ (۲-۷) در گروه اسمی «خاک درگه اهل هنر»، واژه هسته است.	./۵
ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ دوم		

ردیف	سؤالات صفحه دوم	شمارک
۸	با توجه به بیت «سریر ملک عطا داد کردگار تو را به جای خویش دهد، هر چه کردگار دهد»: (۱-۸) کدام واژه از این بیت دارای هم‌آواست؟ (۲-۸) نوع کاربرد «را»: (۳-۸) یک واژه دوتلفظی در این بیت مشخص نمایید. (۴-۸) کدام واژه از این بیت، دارای ارزش املائی بیش‌تری است؟	۱
۹	نقش‌های تبعی به کار رفته در ابیات زیر را مشخص کنید. (۱-۹) هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش باز جوید روزگار وصل خویش (۲-۹) بفکن ز پی این اساس تزویر بگسل ز هم این نژاد و پیوند	۰/۵
۱۰	در بیت «از دست و زبان که بر آید کز عهده شکرش به درآید؟» به ترتیب، نوع دستوری واژه‌های مشخص را بنویسید.	۰/۵
۱۱	معنی و نوع دستوری واژه «نیست» در کدام گزینه متفاوت است؟ الف) گفت: «آگه نیستی کز سر درافتادت کلاه» ب) بمیرد هر آن کس که زاید درست ج) عجب نیست از گل که خندد به سروی د) گفت: «می‌باید تو را تا خانه قاضی برم» گفت: «در سر عقل باید، بی کلاهی عار نیست» شود نیست چونان که بود از نخست که در این چمن پای در گل نشیند گفت: «رو صبح آی، قاضی نیمه‌شب بیدار نیست»	۰/۵
۱۲	با توجه به تغییر معنایی ناشی از نوع خوانش، ضمیر پیوسته «-م»، در مصراع «نروم جز به همان ره، که توأم راه‌نمایی»، در کدام نقش‌های دستوری به کار رفته است؟ الف) نهاد - متمم ☐ ب) متمم - مضاف‌الیه ☐ ج) نهاد - مفعول ☐ د) مضاف‌الیه - مفعول ☐	۰/۵
(ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)		
۱۳	با توجه به آرایه‌های داده شده در هر بیت، یک آرایه <u>نیامده</u> است؛ آن را مشخص کنید. (۱-۱۳) با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت (استعاره - تلمیح - کنایه) (۲-۱۳) آتش عشق است کاندر نی فتاد جوشش عشق است کاندر می فتاد (حسن تعلیل - استعاره - ایهام) (۳-۱۳) چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان؟ چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان؟ (اسلوب معادله - حسن تعلیل - ایهام تناسب)	۰/۷۵
۱۴	در عبارت «فرآش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترده و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین پیروند. درختان را به خلعت نوری قبابی سبز ورق در بر گرفته و اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع، کلاه شکوفه بر سر نهاده»: (۱-۱۴) چند اضافه تشبیهی به کار رفته است؟ (۲-۱۴) یک واژه در معنای استعاری مشخص کنید.	۰/۵
۱۵	در بیت «ای مشت زمین بر آسمان شو بر وی بنواز ضربتی چند»، «مشت زمین» استعاره از چیست؟ نوع استعاره را بنویسید.	۰/۵
ادامه سؤالات در صفحه سوم		

ردیف	سؤالات صفحه سوم	شمارک
۱۶	در ابیات زیر موارد مشخص، نماد چه مفاهیمی هستند؟ (۱-۱۶) همت اگر سلسله جنبان شود مور تواند که سلیمان شود (۲-۱۶) تو مشت درشت روز گاری از گردش قرن ها پس افکند	۵/.
۱۷	در کدام بیت آرایه «اسلوب معادله» به کار رفته است؟ دلیل خود را بنویسید. (۱-۱۷) عمر اگر خوش گذرد، زندگی خضر کم است ور به تلخی گذرد، نیم نفسی بسیار است (۲-۱۷) گل چو خندید، محال است دگر غنچه شود سر چو آشفته شد از عشق به سامان نشود	۵/.
۱۸	احمد عربلو، در انتخاب نام کتاب «قصه شیرین فرهاد»، از کدام آرایه استفاده نکرده است؟ الف) حسن آمیزی ☐ ب) تلمیح ☐ ج) ایهام تناسب ☐ د) ایهام ☐	۲۵/.
۱۹	نام پدیدآورندگان آثار زیر را بنویسید. (۱-۱۹) روایت سنگرزبان ۲: (۲-۱۹) فیه ما فیه:	۵/.
۲۰	از میان کتب زیر، کدام یک نثر آمیخته به نظم است؟ الف) کلیله و دمنه ☐ ب) فیه ما فیه ☐ ج) گلستان ☐ د) قصص الانبیا ☐	۲۵/.
۲۱	«غزل اجتماعی» با توجه به دگرگونی های اجتماعی و سیاسی، در عصر رواج یافت.	۲۵/.
۲۲	بیت زیر را کامل کنید. دست از مس وجود تا کیمیای عشق بیابی و	۵/.
۲۳	مصراع نخست بیت زیر را بنویسید. در دل مدار هیچ که زیر و زبر شوی	۵/.
پ) قلمرو فکری (۸ نمره)		
۲۴	عبارات و اشعار زیر را به نثر روان برگردانید. (۱-۲۴) وظیفه روزی به خطای منکر نبرد. (۲-۲۴) عصاره تاکی به قدرت او شهد فایق شده. (۳-۲۴) دگر روز هر گاه که ماهی بدیدی، گمان بردی که همان روشنایی است؛ قصدی نیبوستی. (۴-۲۴) گر بدین حال تو را محتسب اندر بازار بیند، بگیرد و حد بزند. (۵-۲۴) بَلِّغِ الْعُلَى بِكَمَالِهِ، كَشَفِ الدُّجَى بِجَمَالِهِ (۶-۲۴) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت (۷-۲۴) در ره عشق نشد کس به یقین محرم راز هر کسی بر حسب فکر گمانی دارد (۸-۲۴) هر که بی روزی است، روزش دیر شد	۵/.
۲۵	شاعر در بیت «ای مرغ سحر! عشق ز پروانه بیاموز کان سوخته را جان شد و آواز نیامد»، ویژگی عاشقان حقیقی را در چه چیزی می داند؟	۲۵/.
ادامه سؤالات در صفحه چهارم		

ردیف	سؤالات صفحه چهارم	شمارک
۲۶	در بیت «آن کسی را که در این مُلک سلیمان کردیم ملت امروز یقین کرد که او اهریمن است»، روی سخن شاعر با کیست؟	۲۵/.
۲۷	مفهوم مشترک بیت و عبارت زیر را بنویسید. - هیچ نفاشت نمی بیند که نقشی بر کند - واصفان حلیه جمالش به تحیر منسوب که: ما عرفناک حق معرفتک. وان که دید از حیرتش کِلک از بنان افکنده‌ای	۵/.
۲۸	مفهوم کدام بیت بر بیگانه‌ستیزی و تکیه بر توان خودی تأکید دارد؟ الف) خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد ب) جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن ج) دامن محبت را گر کنی به خون رنگین د) مرگا به من که با پر طاووس عالمی	۵/.
۲۹	بیت «با شیر سپهر بسته پیمان با اختر سعد کرده پیوند»، بیانگر کدام ویژگی کوه دماوند است؟	۵/.
۳۰	دو مفهوم «گفتار انسان بیانگر حالات روحی اوست و ناقص بودن ابزارهای ظاهری برای درک حقیقت» پیام‌های کلی کدام بیت هستند؟ ۳۰-۱) سر من از ناله من دور نیست ۳۰-۲) هر کسی از ظن خود شد یار من لیک چشم و گوش را آن نور نیست از درون من نجست اسرار من	۵/.
۳۱	با توجه به بیت «بگفت: او آن من شد، زو مکن یاد در مصراع دوم، مرجع ضمیر اشاره «این» چیست؟ ۳۱-۱) در مصراع دوم، مرجع ضمیر اشاره «این» چیست؟ ۳۱-۲) مصراع دوم را در دو وجه متضاد معنی کنید.	۲۵/.
۳۲	با توجه به جدول زیر، هر بیت را به مفهوم مناسب خود وصل کنید. (توجه: یک مفهوم اضافه است). ۱) گفت: «می بسیار خوردی، زان چنین بی خود شدی» گفت: «ای بیهوده‌گو، حرف کم و بسیار نیست» ۲) هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت آری نداشت غم، که غم بیش و کم نداشت ۳) برکش ز سر این سپید معجر بنشین به یکی کبود اورند الف) تعلق و وابستگی موجب حزن و اندوه می‌شود. ب) برگشتن به شکوه پیشین و ترک گوشه‌گیری. پ) مهم بودن کیفیت خطا نه کمیت آن. د) اشتیاق پایان‌ناپذیر عاشق.	۲۵/.
۲۰	جمع نمرات	

باسمه تعالی
اداره آموزش و پرورش استان خوزستان
راهنمای تصحیح آزمون پیش‌نوبت درس فارسی (۳) نوبت صبح

مشخصات امتحان	زمان امتحان
درس: فارسی (۳)	ساعت آزمون:
رشته: همه رشته‌ها	روز و تاریخ: شنبه ۱۸ / ۰۹ / ۱۴۰۲
پایه: دهم	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه

شمارک	الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)	ستون
.۷۵/	(۱-۱) بلند (۰/۲۵) (۲-۱) روش و طریق (۰/۲۵) (۳-۱) ذات، وجود (۰/۲۵)	۱
.۲۵/	گزینه ب) دعای خیر ۰/۲۵	۲
.۷۵/	(۱-۳) سنا ۰/۲۵ (۲-۳) صور ۰/۲۵ (۳-۳) بهر ۰/۲۵	۳
.۷۵/	طایر قدس ۰/۲۵ - صواب و مصلحت ۰/۲۵ - اسیر بعثی ۰/۲۵	۴
.۵/	غربت ۰/۲۵ سلاح ۰/۲۵	۵
.۵/	«فعل» یا نوشتن «داری» یا «بسته‌ای» ۰/۲۵ حذف به قرینه معنایی ۰/۲۵	۶
.۵/	(۱-۷) درست ۰/۲۵ (۲-۷) خاک ۰/۲۵	۷
۱	(۱-۸) سریر ۰/۲۵ (۲-۸) به معنی «به» حرف اضافه است. ۰/۲۵ (۳-۸) کردگار ۰/۲۵ (۴-۸) عطا ۰/۲۵	۸
.۵/	(۱-۹) او: بدل ۰/۲۵ (۲-۹) پیوند: معطوف ۰/۲۵ (به مشخص کردن یا نوشتن هر کدام از این موارد، نمره کامل تعلق می‌گیرد).	۹
.۵/	که (در مصراع نخست): ضمیر پرسشی است. ۰/۲۵ در مصراع دوم: حرف ربط (پیوند) وابسته‌ساز است. ۰/۲۵	۱۰
.۵/	گزینه ب) بمیرد هر آن کس که زاید درست شود نیست چونان که بود از نخست (۰/۵)	۱۱
.۵/	گزینه ب) متمم - مضاف‌الیه (۰/۵)	۱۲

ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)		
.۷۵/	(۱-۱۳) استعاره ۰/۲۵ (۲-۱۳) ایهام ۰/۲۵ (۳-۱۳) حُسن تعلیل ۰/۵	۱۳
.۵/	(۱-۱۴) هفت مورد ۰/۲۵ (۲-۱۴) فرش (فرش زمردین) ۰/۲۵	۱۴
.۵/	دماوند ۰/۲۵ استعاره نوع اول (استعاره آشکار یا مصرحه) ۰/۲۵	۱۵
.۵/	(۱-۱۶) پادشاهی، قدرت و شکوه ۰/۲۵ (۲-۱۶) خشم ۰/۲۵	۱۶
.۵/	(۲-۱۷) گل چو خندید، مُحال است دگر غنچه شود سر چو آشفته شد از عشق به سامان نشود (۰/۲۵) نوشتن یکی از این دلایل ۰/۲۵: ۱- مصراع دوم مصداق، معادل و تأییدی است برای مصراع نخست ۲- می‌توان جای دو مصراع را عوض کرد. ۳- می‌توان بین دو مصراع، علامت تساوی (=) گذاشت. ۴- ارتباط معنایی دو مصراع، بر اساس تشبیه است. ۵- هر دو مصراع، استقلال نحوی و معنایی دارند.	۱۷
*** ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دوم ***		

شمارک	صفحه دوم راهنمای تصحیح	ستون								
./۲۵	گزینه د) ایهام ۲۵./	۱۸								
./۵	۱۹-۱) عیسی سلمانی لطف آبادی ۲۵./ ۱۹-۲) مولوی ۲۵./	۱۹								
./۲۵	گزینه ج) گلستان ۲۵./	۲۰								
./۲۵	مشروطه ۲۵./	۲۱								
./۵	چو مردان ره بشوی ۲۵./ زر شوی ۲۵./	۲۲								
./۵	بنیاد هستی تو ۲۵./ چو زیر و زبر شود ۲۵./	۲۳								
پ) قلمرو فکری (۸ نمره)										
./۵	۲۴-۱) رزق مقرر یا وجه معاش را ۲۵./ به خاطر خطای زشت قطع نمی کند. ۲۵./	۲۴								
./۵	۲۴-۲) شیرۀ [ناچیز] انگوری ۲۵./ به واسطۀ قدرت خداوند به شیرینی ممتاز و برتر تبدیل شده است. ۲۵./	./۵								
./۵	۲۴-۳) روز دیگر، هر وقت که آن ماهی را می دید، می پنداشت که همان روشنایی است ۲۵./ تصمیم به شکار نمی گرفت. ۲۵./	./۵								
./۵	۲۴-۴) اگر مأمور ناظر بر اجرای احکام تو را با این حالت در بازار ببیند ۲۵./ دستگیر و مجازات شرعی می کند. ۲۵./	./۵								
./۵	۲۴-۵) با کمال خویش به بلندمرتبگی رسید ۲۵./ و با جمال نورانی (معرفت) خود، تاریکی ها (جهل) را برطرف کرد. ۲۵./	./۵								
./۵	۲۴-۶) هر ملتّی که نویسنده اندیشمند نداشته باشد، ۲۵./ نامش از صحنۀ روزگار فراموش و محو خواهد شد. ۲۵./	./۵								
./۵	۲۴-۷) به یقین در راه عشق، کسی از اسرار آگاه نشد ۲۵./ هر کسی مطابق با اندیشه خود از عشق تصویری دارد. ۲۵./	./۵								
./۵	۲۴-۸) هر کسی که از عشق بی بهره باشد، ۲۵./ ملول و خسته می گردد. ۲۵./	./۵								
./۲۵	صبر و سکوت ۲۵./	۲۵								
./۲۵	محمدعلی شاه ۲۵./	۲۶								
./۵	«حیرت عارفانه ناشی از اندیشدن در جمال حضرت حق» یا نوشتن «ناتوانی از وصف جمال حق» ۵./	۲۷								
./۵	گزینه الف) خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد زاشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است ۵./	۲۸								
./۵	ارتفاع یا بلندی کوه دماوند ۵./	۲۹								
./۵	۳۰-۱) سرّ من از ناله من دور نیست لیک چشم و گوش را آن نور نیست (۵./)	۳۰								
./۷۵	۳۱-۱) زو مکن یاد ۲۵./ ۳۱-۲) فرهاد بیچاره، کی از شیرین یاد می کند. ۲۵./ ۲- فرهاد بیچاره، کی می تواند این کار را بکند و از شیرین یادی نکند. ۲۵./	۳۱								
./۷۵	<table border="1"> <tr> <td>الف) تعلق و وابستگی، موجب حزن و اندوه می شود.</td> <td>۱) گفت: «می بسیار خوردی، زان چنین بی خود شدی» گفت: «ای بیهوده گو، حرف کم و بسیار نیست»</td> </tr> <tr> <td>ب) برگشتن به شکوه پیشین و ترک گوشه گیری.</td> <td>۲) هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت آری نداشت غم، که غم بیش و کم نداشت</td> </tr> <tr> <td>پ) مهم بودن کیفیت خطا، نه کمیت آن.</td> <td>۳) برکش ز سر این سپید معجر بنشین به یکی کبود اورند</td> </tr> <tr> <td>د) اشتیاق پایان ناپذیر عاشق.</td> <td></td> </tr> </table>	الف) تعلق و وابستگی، موجب حزن و اندوه می شود.	۱) گفت: «می بسیار خوردی، زان چنین بی خود شدی» گفت: «ای بیهوده گو، حرف کم و بسیار نیست»	ب) برگشتن به شکوه پیشین و ترک گوشه گیری.	۲) هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت آری نداشت غم، که غم بیش و کم نداشت	پ) مهم بودن کیفیت خطا، نه کمیت آن.	۳) برکش ز سر این سپید معجر بنشین به یکی کبود اورند	د) اشتیاق پایان ناپذیر عاشق.		۳۲
الف) تعلق و وابستگی، موجب حزن و اندوه می شود.	۱) گفت: «می بسیار خوردی، زان چنین بی خود شدی» گفت: «ای بیهوده گو، حرف کم و بسیار نیست»									
ب) برگشتن به شکوه پیشین و ترک گوشه گیری.	۲) هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت آری نداشت غم، که غم بیش و کم نداشت									
پ) مهم بودن کیفیت خطا، نه کمیت آن.	۳) برکش ز سر این سپید معجر بنشین به یکی کبود اورند									
د) اشتیاق پایان ناپذیر عاشق.										
۲۰	جمع نمرات									